

съ калпаци съ червени дъна. Турска емиграция — около 50 туркини, тѣсни гащи, разнообразни дрехи отъ коприна до парцали, *pèle mèle*, съ деца, съ сждове (стомни) и раници, малко мжже. Чиновници на параходното дружество. Блъсканица на моста, скачане долу въ парахода. Я в а ш ъ, я в а ш ъ на българския билетъоръ. Слабо освѣтление въ града, скърцане на волски кола; полумесечина, контуритѣ на румънския брѣгъ. С и м. Христовъ (сега директоръ въ Бѣлоградчикъ) пжтуваше съ парахода за Свищовъ, отиде веднага въ кабина, а азъ останахъ на кувертата; едва въ Ломъ узнахъ за него. Около 3 ч. отпжтувахме. Долу. Български и руски офицери въ салона, българинъ съ госпожата си (полусръбски диалектъ). Въ полусънъ прекарахъ приблизително до 5 ч.

5 ч. Ломъ. Изкачихъ се на кувертата, самъ. Въ полумрака дѣсниятъ брѣгъ е високъ, лѣвиятъ низкъ, гористъ. Широкиятъ тихъ Дунавъ, студъ до коститѣ. Ето че се показаха седемъ лампи една надъ друга — Ломъ! Спираме. Тукъ повратъ — съ парахода напуштамъ и цивилизацията — сега скокъ въ новъ свѣтъ. Промъкнахъ се презъ дългия мостъ до брѣга. При лампа митнишка процедура надъ моя малъкъ куфаръ; митнишкиятъ инспекторъ е съ руска фуражка, стражаръ ми иска (ваша милость) паспорта. Момче ме заведе налѣво по брѣга въ хотелъ, съ мене единъ сърбинъ търговецъ. Хотелътъ — барака. Келнерка сръбкиня; гостилничарътъ швейцарецъ съ жена си. Стаичката не много голѣма и чиста, спяхъ облѣченъ до 7 ч. Събудихъ се и се преоблѣкохъ. Заходътъ ужасенъ е на двора, *ein Holzverschlag ohne Dach* [единъ дървенъ сандъкъ безъ покривъ]. Първитѣ *vues de Bulgarie*; слугинята на хотела излѣзла вѣнъ на двора по гащи и съ разголени гърди. По мека глина води наблизко разваленъ пжтъ къмъ брѣга и митнишкитѣ и параходни сгради. „Градътъ“ е далече, ориенталска безсиметрия и свинщина. Вижда се нѣкакво си *sampanile* [камбанария]. Пихъ кафе. Влѣзохъ въ града. Улицитѣ сж широки, прави, малки дървени бараки, по-лошитѣ изглеждаха по-хубави въ своя пѣстъръ хаосъ, кирилски надписи и по турскитѣ дюкяни (Скендер Реџеп ковач въ турската махала), правописъ: *дѣкманъ*. Навсѣкжде числа (следи отъ дейността на руската войска). Търсене на началника и на полицията. Открихъ полицията: страшна барака, за невѣрване, грозни дупки, стълби, човѣкъ тукъ може да си чупи главата и краката. „Старшиятъ“ на стражаритѣ ми даде паспорта (бѣха само два) и единъ стражаръ, който ме заведе при началника.

Началникътъ Юрданъ Соколовъ, македонецъ велезлия, който е едва отъ две недѣли въ Ломъ (по-рано е билъ при губернатора въ Варна), току-що ставаше. Часътъ е 8. Госпожата му черноока; стара слугиня отъ Кръкклисе. Поднесоха ми сладко и млѣко съ кафе. Разговаряхме върху